

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 21 Grudnia v. s. 1828 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Wilno. —

Dzień 19 grudnia teraźniejszego miesiąca, w Wilnie poświęcony żałobnej pamiętce za NAYJAŚNIEJSZĄ CESARZOWĄ MARYĄ FEDOROWNĄ. Po otworzeniu tym celem nabożeństwa w całej Diecezyi i we wszystkich kościołach miasta Wilna, zrobiono przygotowanie w Katedrze, podług planu podanego przez Professorów Uniwersytetu PP. Rustema i Podczaszyńskiego. Wszystkie słupy czworogrannne ze dwóch boków tak były okryte kirem, że brzegi ich białe zostawione były, jakby pasy żałoby; na trzecim boku każdego słupa, obróconym do wielkiego ołtarza, paliły się illuminowane krzyże. W prezbiterium przed wielkim ołtarzem na wzniesionym pokładzie jaśniał srebrzysty wysoki Krzyż, ze wszech stron osypany kryształowymi lampami. Ściana w głębi kościoła za wielkim ołtarzem wszérz i przez całą wysokość zakryta była suknem. Na środku tej żałobnej opony wysoko wznosiła się tarcza, uwieńczona Koroną CESARSKĄ z Herbem Państwa i Cyfrą w Bogu spoczywającej CESARZOWEY. To wszystko czyniło wzniosły widok, odpowiedni okoliczności obchodu. Od rana aż do południa liczna młodzież totejszych dobroczynnych zakładów i wszystkich szkół, Uniwersytet, grono Urzędników Wojskowych i Cywilnych, Obywatelstwo i mnogi lud, napełniały kościół. Od godziny 6tej zrana zaczęte wigilie za mszami przez zgromadzenia zakonne przeciągnęły się do godziny 10tej. Późem msza wielka z muzyką dobrze exekwowaną. Zamknęło się nabożeństwo przez modlitwy *Castrum doloris* zwane, przeplatane dobranym śpiewem responsoryów przez XX. Wikaryuszów katedralnych i Kler seminaryjski, w zebraniu wszystkich Seminaryów i Zakonów:

PAMIĄTCE

NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY

MARYI FEDOROWNY.

NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA MARYA FEDOROWNA, urodzona w roku 1739, w Szczecinie (*), była córką Xięcia Wirtemberskiego *Frydryka Eugeniusza* i Królewsko-Pruskiej Xiężniczki, z linii ubocznej Szwedt, która potem ustała. Z tego małżeństwa urodziło się ośm Xiążąt i cztery Xiężniczki. Całe to potomstwo, prócz jednej Xiężniczki, dożyło zupełnego wieku. Xiążę, znamienity dzieć *Frydryka Wielkiego* uczestnik, mając skołatane zdrowie trudami wojennemi, oddalił się w r. 1769, do Monbeliar (Mömpelgart, który w 15 wieku został prowincją Wirtemberską), do zamku Eszjup, który sam wybudował, i żył tam w zaciszu, jak prawdziwy mędrzec, przez lat 20 z górą, na łonie swej licznej familii. Rewolucya francuzka znałiła go opuścić to spokojne ustronie. W 1792

(*) Godną jest uwagi, że i KATARZYNA II urodziła się w Szczecinie.

przyjął tytuł Namiestnika, w obwodach pruskich: *Anspach* i *Bareyt*, i przebywał w stolicy tej ostatniej prowincyi. W 1795, po śmierci brata swego, Panującego Xiążęcia *Ludwika Eugeniusza*, zmarłego bezpotomnie, został Panującym Xiążęciem Wirtemberskim; lecz zszedł już z tego świata, w końcu 1797 roku.

Familia Xiążęcia stawiała miły obraz szczęścia domowego: rodzice żyli jedynie dla ukochanych swych dzieci, które rokowały dobrą o sobie nadzieję, i przez to samo jednały dla siebie miłość i poważenie. Uczucie tak wzajemnej między rodzicami a dziećmi miłości, było ozdobą życia zmarłej CESARZOWEY, do ostatnich Jey dni. Najjaśniejsza Jey Matka umarła, wkrótce po śmierci swego męża, w tym samym czasie, kiedy zamysłała udać się do St. Petersburga, gdzie, jak mówią, zamierzyła była nazawsze pozostać.

Naoczni świadkowie powiadają, co za czarowny widok stawiała Xiężna, którą, podówczas jedną z pierwszych piękności swego wieku, otaczały kwitnące dzieci, w liczbie jedenaściora, z których trzy Xiężniczki, pięknoscią duszy i ciała, wszystkich serca do siebie pociągały. Następcy Tronów najdostojniejszych ubiegali się o ich ręce. Zmarła CESARZOWA zaręczona była w Berlinie (*) 1776 roku, Następcy Tronu Wszech Rosyy. W 1781, Xiężniczka *Frydryka* połączyła się ślubem z teraźniejszym Panującym Xiążęciem Oldenburgskim. W 1685, Xiężniczka *Elżbieta* weszła w związki małżeńskie z owocześnie następcą Toskańskim, teraźniejszym Cesarzem Austriackim, *Franciszkiem I.* Była ona ukochaną krewną Wielkiego Cesarza *Józefa II.* i umarła kilkunastu dniami pierwej przed jego zgonem.

W 1782, Wielka Xiężna, z Najjaśniejszym swoim małżonkiem, pod imieniem Hrabiego i Hrabiny Północnych, odwiedziła swoich rodziców, w Monbeliarze i Sztutgardzie, gdzie panował jeszcze starszy brat Jey Oyca, Xiążę *Karol Eugeniusz*, sławny przepychem i wspaniałością swego Dworu. W balacie jego był Westrys. Orkiestrą kierował *Jomelli*. Xiążę wydawał dla znamienitych podróżnych ucztę, o których dotąd mówią w Wirtembergu. Lecz, pobyt CESARZOWEY w tych stronach trwał krótko: urodzona w Monbeliarze, wychowana w Prussach, znaną była w oyczyźnie, tylko ze sławy cnot swoich. W 1816 roku, Wirtemberczycy uyrzeli Jey córkę, naprzód jako Xiężną Tronu, potem wkrótce swoją Królową, w której też poznali całą dobroć Jey Rodzicielki. Żadne pióro nie zdoła opisać tego, co zdziwiała Wielka Xiężna *KATARZYNA PAWEŁOWNA*, przez krótki ciąg trzyletniego pobytu, dla dobra Królestwa. W 1817 roku panował tam głód okropny. Królowa, przez środki dobroczynne, zachowała tysią-

(*) Zaręczyny te były uczynione za pośrednictwem *Frydryka II.* Następcę KATARZYNY II przybył do Berlina, w towarzystwie *Bohatera Zadunayskiego*, ozdobionego świeżemi laurami i gałązką oliwną. Zaręczyny odbyły się 12 lipca; dobre zamiary i życzenia wielkich ludzi wzięły skutek: po upływie pół-wieku Rosyya błogostawi tej świętej minucie.

ce ludzi od śmierci; a gdy przeminął ten czas uciążliwy, nie przestała być matką swoich poddanych, założyła po wielu miejscach Towarzystwa dobroczynne; zakłady edukacyjne i szkoły dla poci żęńskiej, w stolicy; szkoły i domy rzemieślnicze dla ubogich dzieci; pomagała do zbywania żeńskich wyrobów i produktów oyczystych; ustanowiła kasę oszczędności dla sług ubogich; naznaczała nagrody dla zachęcenia przemysłu i polepszenia szkółek drzew owocowych; przykładała się do założenia Głównego Towarzystwa Gospodarstwa wiejskiego i folwarku doświadczalnego, oraz narodowego zjazdu czyli obchodu w Kaninsztadt, w celu zaprowadzenia dobrego chowu bydła, i t. d. Wszędzie się okazywała współpracowniczką, zachęcieliwą do dzieł dla dobra ogólnego, i pamięć Jey nigdy nie wygaśnie w Wirtembergu. Z serdeczną niecierpliwością całe Królestwo oczekiwało przybycia Matki swojej Królowej, NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY MARYI FEDOROWNY. Z rozczuleniem była ona spotykana na granicy, 30 września 1818 roku, a nazajutrz odprawiła wjazd tryumfalny do stolicy, w towarzystwie Króla i Królowej. Wielu pokrewnych Xiążąt, w liczbie tych i zięć NAYJAŚNIEYSZEY PANI, Arcy xiążę Palatyn, przybyli odwiedzić i powinszować. Festyny następowały jeden po drugim. CESARZOWA obchodziła dzień swego urodzenia (14 października) w Sztutgardzie; lecz d. 16, wyjechała ztąd, dla odwiedzenia dwóch drugich córek swoich. Królowa zalewała się łzami przy odjeździe CESARZOWEY, i zaraz pośpieszyła z Królem, inną drogą, do Heidelbergu, ażeby tam jeszcze raz obaczyć swoją Nayaśniejszą Rodzicielkę. Pożegnali się one w Mannheimie, 18 października — i już na zawsze: w dwa miesiące Wirtemberczycy postradali Matkę.

„Zdawało się, że NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA, podczas przebywania swego w Wirtembergu, po widzeniu się i rozmowie z Królową i Królem, pośród czworga swych wnucząt, zatrudniała się najbardziej myślami o swoich rodzicach. Wnet, po przybyciu do Sztutgardu, wyszukała w pałacu te pokoje, w których przemieszkiała roku 1782; obeyrzała apartamenta swoich ukochanych rodziców; przepędziła tam kilka godzin, w rozrównieniu duszy, i słuchała z uwagą opowiadań starych służących. CESARZOWA zwiędzała pałac, w którym żyła Jey matka, będąc wdową, i dni swoje zakończyła; oglądała wszystkie jego części, z uczuciem pobożności. W tym pałacu żył wówczas minister spraw zagranicznych; zamierzał on dać wieczor i bal dla wielu znajdujących się podówczas w stolicy cudzoziemców: CESARZOWA raczyła nayaśkawiey przyjąć zaproszenie, lecz oświadczyła, że nie przybędzie, jeśli w jey obecności, mają odbywać się tańce w tym domu, w którym umarła Jey Rodzicielka. Tańce zostały odłożone, i CESARZOWA uszczęśliwiła zabawę swoją obecnością, zostając tam do północy. W zamku, Hohenheimie, NAYJAŚNIEYSZA PANI zwiędzała te pokoje, w których żył i umarł Jey Ojciec. Wezwwała do siebie wdowę po tym lekarzu, który leczył nieboszczyka Xięcia za życia i przed zgonem, i wypytowała się u niej o wszystkie okoliczności. W Ludwigsburgu CESARZOWA odwiedziła mogiłę wielkopomnych Rodziców swoich, i długo nie mogła się rozstać z tém miejscem, gdzie spoczywają Ich popioły. Matka sierot, opiekunka zakładów edukacyjnych w swoim obszerném Państwie, NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA, z uczuciem tkliwego serca, nyrzała siebie odrodzoną w NAYJAŚNIEYSZEY SWEY Córce. Raczyła zwiędzić i obeyrzyć wszystkie zakłady i szkoły, wzniesione przez Królową, i wszędzie zostawiła ślady swoich łask hojnych. W dzień swych urodzin, NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA raczyła wyrazić Królowej całą swą wdzięczność w liście, w którym, na dowód przywiązania swego do dawney swojej Oyczyzny, w celu utwierdzenia nowego związku z krainą, zawsze dla Niey miłą, raczyła przeznaczyć po 2,000 rubli, na rok, tamiecznemu Towarzystwu dobroczynności.”

NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA MARYA FEDOROWNA (do przyjęcia wiary Greko-Rossyjskiej, Zofia

Dorota Augusta), przybyła do St. Petersburga 1776 d. 31 sierpnia, przyjęła wiarę Greko-Rossyjską 14 września, wzięła ślub z Następcą Tronu Wszech-Rossy Nayaśniejszym Cesarzewiczem Wielkim Xiążęciem PAWEŁ PIOTROWICZEM, 26 września tegoż roku; została CESARZOWĄ Wszech Rossy od dnia 6 listopada 1796; ukoronowana wespół ze Swoim Małżonkiem i namaszczona 5 kwietnia 1797 roku; owdowiała 12 marca 1801 roku.

Dzieci JEY:

† 1. CESARZ Wszech Rossy ALEXANDER PAWEŁOWICZ, narodził się 12 grudnia 1777 roku; umarł 19 listopada 1825. Z małżeństwa z CESARZOWĄ ELŻBIETĄ ALEXIEJEWĄ, z domu Xiężniczką Badenką (zmarła 4 maja 1826 roku), miał:

† 1) Wielką Xiężniczkę MARYĄ ALEXANDROWNĄ, która się urodziła 18 maja 1799, umarła 27 lipca 1800 roku.

† 2) Wielką Xiężniczkę ELŻBIETĘ ALEXANDROWNĄ; narodziła się 3 listopada 1806, umarła 30 kwietnia 1808 roku.

2. CESARZEWICZ WIELKI XIAŻĘ KONSTANTY PAWEŁOWICZ; urodził się 27 kwietnia 1779 roku.

† 3. Wielka Xiężna ALEXANDRA PAWELOWNA; urodzona 29 lipca 1783 roku; była za Arcy-Xiążęciem Józefem, Palatynem Węgierskim; umarła 4 marca 1801 roku.

† 4. Wielka Xiężna HELENA PAWELOWNA; urodziła się 13 grudnia 1784 roku; była za Następcą Xiążęciem Meklembursko-Szweryńskim; umarła 12 września 1803 roku. Dzieci JEY:

1) Paweł Fryderyk, ur. 4 wrześ. 1800 roku; w małżeństwie z Xiężniczką Pruską Fryderyką Wilhelminą Alexandryną; dzieci JEY:

1) Fryderyk Franciszek Alexander; urodził się 16 lutego 1823 roku.

2) Luiza Marya Helena Augusta, urodzona 5 maja 1824 roku.

3) Fryderyk Wilhelm Mikołaj, ur. 21 lutego 1827 roku.

2) Marya Luiza Alexandryna, ur. 19 maj 1803 roku; jest za Xiążęciem Jerzym Sasko-Altenburskim; dzieci JEY:

1) Ernest, urodził się 4 września 1826 r.

2) Albert August Fryderyk Karol Ludwik Antoni Alexander Gustaw; urod. 19 października 1828 roku.

5. Wielka Xiężna MARYA PAWELOWNA, ur. 4 lutego 1786 roku; z małżeństwa z Pannącym Wielkim Xięciem Saksen-Weymarskim ma:

1) Maryą Luizę Alexandrynę; ur. 22 stycznia 1803 roku; ta, zaślubiona Xiążęciu Pruskiemu Fryderykowi Karolowi Alexandrowi, ma:

Fryderyka Karola Nikołaja, który się urodził 16 marca 1828 roku.

2) Maryą Luizę Augustę Katarzynę, urodzoną 18 września 1811 roku.

3) Karola Alexandra Augusta Jana; urodził się 12 czerwca 1818 roku.

† 6) Wielka Xiężna KATARZYNA PAWELOWNA; urodziła się 10 maja 1788 roku; w małżeństwie: naprzód za Xiążęciem Oldenburgskim Piotrem Fryderykiem Jerzym; potem za Królem Wirtemberskim Wilhelmem. Umarła 28 grudnia, 1818 roku. Dzieci JEY z pierwszego małżeństwa, są:

1) Fryderyk Paweł Alexander, ur. 18 sierpnia 1810 roku.

2) Konstanty Fryderyk Piotr; ur. 14 sierpnia 1812 roku.

Z drugiego:

1) Marya Fryderyka Karolina; ur. 18 października 1816 roku.

2) Zofia Fryderyka Matylda; ur. 5 czerwca 1818 roku.

† 7. Wielka Xiężna OLGA PAWELOWNA; urodziła się 11 lipca 1792 roku; umarła 15 stycznia 1795.

8. Wielka Xiężna ANNA PAWELOWNA; urodzona 7 stycznia 1795 r., zaślubiona Następcy Tronu Niderlandzkiego Xiążęciu Oranii, z którym ma:

1) Wilhelma Alexandra Pawła Fryderyka Ludwika, urodzonego 7 lutego 1817 roku

2) Wilhelma Alexandra Fryderyka Konstantego Mikołaja Michała; ur. 21 lipca 1818 roku.

3) Wilhelma Henryka Fryderyka; ur. 1 czerwca 1820 roku.

4) Wilhelmina Marya Zofia Luiza; ur. 27 marca 1824 roku.

9. CESARZ Wszech Rosyji NIKOŁAJ PAWEŁOWICZ; ur. 25 czerwca 1796 roku; w małżeństwie z CESARZOWĄ ALEXANDRĄ FEDOROWNĄ, z domu Xiężniczką Pruską; dzieci ich są:

1) Wielki Xiążę ALEXANDER NIKOŁAJEWICZ, Następca Tronu Rosyjskiego; ur. 17 kwietnia 1818 roku.

2) Wielka Xiężna MARYA NIKOŁAJEWNA; ur. 6 sierpnia 1819 roku.

3) Wielka Xiężna OLGA NIKOŁAJEWNA; ur. 30 sierpnia 1822 roku.

4) Wielka Xiężna ALEXANDRA NIKOŁAJEWNA; ur. 12 czerwca 1825 roku.

5) Wielki Xiążę KONSTANTY NIKOŁAJEWICZ; ur. 9 września 1827 r.

10. Wielki Xiążę MICHAŁ PAWEŁOWICZ; zaślubił Wielką Xiężnę HELENĘ PAWEŁOWNĘ, Xiężniczkę Wirtemberską. Dzieci Jego:

1) Wielka Xiężniczka MARYA MICHAŁOWNA; ur. 25 lutego 1823 roku.

2) Wielka Xiężniczka ELŻBIETA MICHAŁOWNA; ur. 14 maja 1826 roku.

3) Wielka Xiężniczka KATARZYNA MICHAŁOWNA; ur. 16 sierpnia 1827 r.

Tak więc Zmarła CESARZOWA miała dziesięćoro dzieci, z których pięćoro umarło za jej życia; 23 wnuków, z których 2 umarło, i 6 prawnuków.

(z *Pszczółki Północnej*).

Sankt-Petersburg dnia 8 grudnia.

(z *Gazety Handlowej*.)

W przeszły piątek d. 30 listopada odbyło się w departamencie Manufaktur i handlu wewnętrznego otwarcie Rady Rękodzielniczej, w obecności P. Ministra Skarbu i zupełnego zebrania Członków, o naznaczeniu których, po oświadczeniu ich zgodzenia się, Minister Skarbu poprzedniczo miał szczęście przedstawiać na N a y w y ż s z e weyrzenie.

Posiedzenie zaczęło się od czytania zapiski, wniesionej przez Ministra Skarbu do Rady Państwa, o przyczynach i celu tego ustanowienia, Opinii Rady Państwa, zaszczyconej N a y w y ż s z e m potwierdzeniem d. 11 lipca roku teraźniejszego i listy Członków Rady Rękodzielniczej.

Potém czytane było przedstawione od Departamentu Rękodzieł krótkie obejrzenie rękodzieł rosyjskich w ogólności z przyłączoną wiadomością o fabrykach prywatnych i zakładach, których liczba podług ostatnich otrzymanych wiadomości, rozciąga się do sześciu tysięcy, a w których pracujących ludzi znajduje się do 300,000.

P. Minister Skarbu po zaproszeniu PP. Członków Rady wyłożywszy ważność poruczającej się im sprawy, oraz oczekiwanego po ich gorliwości i czynności pożytku ku rozszerzeniu przemysłu narodowego, zwrócił ich uwagę na zamierzoną w następnym maju wystawę wyrobów krajowych, na podniesienie handlu naszego w Azji i na konieczność nabycia i ustalenia ufności dla naszych wyrobów.

Przy roztrząsaniu o pomocy do należytego uskutecznienia wystawy, rozważano odezwy niektórych fabrykantów, którzy sądzili, że same tylko odznaczające się i wyborne wyroby mogą być przesyłane na okazanie publiczności, nie zaś takie, jakie zwyczajnie robione są na sprzedaż. Rada uznała potrzebne obwieścić ich, że ten wniosek niesłuszny, gdyż na wystawę dopuszczone będą w powszechności wyroby wszelkich gatunków, również te, które pięknnością i odznaczającym się wyrobieniem zasługują na szczególną uwagę, a razem zaś świadczą o przewybornem urządzeniu fabryki i umiejętności majstrów, jako i naysposobniejsze, po-spolite, ale z dobroci swojej tanie i dla tego ma-

jące łatwy i pewny odbyt w wielkich ilościach.

Nakoniec Rada Rękodzielnicza nazaczywszy dni na swe posiedzenia, postanowiła czytać na pierwszym posiedzeniu pismo wydrukować w osobnej książce i umieścić w Dzienniku Rękodzieł.

Radę tę składają teraz:

P. Zarządzający Departamentem Rękodzieł i handlu wewnętrznego, Radca Tayny *Drużynin*.

P. Jenerał-adjutant Jego CESARSKIEJ MOŚCI Jenerał piechoty Hrabia *Komárovski*.

P. Jenerał-Porucznik *Gerard*.

P. Kamerher Dworu Jego CESARSKIEJ MOŚCI *Wsewotożski*.

P. Radca Tayny *Karniejew*.

P. Radca Tayny *Bibikow*.

P. Rzeczywisty Radca Stanu *Jacenkow*.

P. Radca Stanu *Jewreinow*.

P. Półkownik *Rennenkampff*.

P. Berghauptmann 6tej klasy *Klark*.

P. Radca Kollegialny *Reichel*.

P. Ober-bergmeister 7mej klasy *Berd*.

P. Radca Dworu *Miatlew*.

P. Radca Dworu *Kusow*.

P. Baron Alexander *Rall*.

P. Baron Ludwik *Sztiglic*.

P. Radca handlowy *Ponomarew*.

P. Fabrykant 1szej gildy kupiec *Bitepaż*.

P. Kupiec pierwszego stopnia Alexy *Sapoznikow*.

Rządca Kancellaryi, naczelnik 1go Oddziału Departamentu Rękodzieł Radca Dworu *Sierow*.

ANGELIA.

Londyn dnia 15 grudnia.

(Journal de St. Petersburg).

Dwór przywdział na trzy tygodnie żałobę; z powodu śmierci NAYJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ MARYI FEDOROWNY.

— P. *Denman* otrzymał suknię jedwabną (*); nota, w której Xiążę *Wellington* donosi mu o tym zaszczycie, zawiera między innemi, co następuje: Król Jmć jest przekonany, że wyrażenia, których P. *Denman* użył „w czasie sprawy Królowej, nie miały na celu obelg osobistych; ale pochodziły z gorliwości, której dokładał w obronie swej „klientki.”

— Dowiadujemy się, iż szanowny ex-prezydent *Monroe*, ciężko szwankował, spadłszy z konia. Jest atoli nadzieja zapobieżenia złemu; smutno wszakże widzieć, dostojnego sługę rzeczypospolitej, przywalonego cierpieniami wszelkiego rodzaju, przy schyłku swego życia.

— Dziennik ministerjalny *Standard*, donosi, że rząd otrzymał depeze od P. *Matthews*, jenerałnego konsula angielskiego w *Lisbonie*. Depesze te, datowane d. 22 listopada, kładą koniec pogłoskom, które się rozchodziły o śmierci *Don Miguela*; gdyż w czasie ich wysyłania, powracał Xiążę do zdrowia, i najmniejszy już nie było obawy niebezpieczeństwa.

— Donoszą z *Malty* pod d. 13 listopada, że admirał *Rigny* miał oświadczyć Hrabie *Heiden*, iż ponieważ traktat z d. 6 lipca dopełnionym został, eskadra przeto francuska, działac odąd będzie neutralnie. Podług doniesień z tej wyspy, pod d. 22 listopada, statek wojenny grecki, który tam zawinął z *Morei*, powitał twierdząc 21 wystrzałami z dział, a ta go nawzajem 19 wystrzałami; okręty angielskie i rosyjskie, odpowiedziały mu równą liczbą wystrzałów, jakimi je salutowały.

— Stany zjednoczone postradały jeszcze najdawniejszego weterana niepodległości Amerykańskiej, Jenerała T. *Pickney*, prezydenta towarzystwa Cynycynata, w *Charlestown*. Szanowny ten oficer, używany był w tytule Ministra pełnomo-

(*) W sądach angielskich, jest pewna liczba adwokatów, których zowią radcami Królewskimi; odznaczają się oni od innych adwokatów, suknią jedwabną. Zasiadają wewnątrz kratek, i mają prawo zabierania głosu przed adwokatami, stojącymi za kratkami.

anego, przy dworze Londyńskim i Madryckim. Zakochał swój chlubny zawód, w 79 roku życia, w *Charlestown*.

FRANCYA.

Paryż dnia 10 grudnia.

(Journal de St. Petersbourg.)

Większa część statków przewozowych, służących do wyprawy Moreyskiej, kolejno powraca. Jeden z nich, przybyły do portu Marsylijskiego z *Alexandryi*, ma na pokładzie cztery konie; jest to dar *Ibrahima*, ale nie wiadomo z pewnością, dla kogo; słychać tylko, że jeden koń, przeznaczony jest dla generała *Maison*. Nic jeszcze nie ma pewnego o ostatecznym przeznaczeniu tych statków, które odbywają przez miesiąc kwarantannę.

— Okręt *Scypion*, o którego wypływanu donieśliśmy, wiezie, jak słychać, 100 kilogramów złota (blisko 300,000 fr.), przeznaczonego do *Morei*.

TURCYA.

(z Gazety Sanktpetersburskiej).

— Seraskier *Reszid-Pasza* otrzymał wzmocnienie przez nowo przysłane wojsko: Porta bowiem zdaje się obawiać, ażeby Francuzi nie zajęli *Negreponu*.

— Z *Eginy* pod 16 października donoszą: Zawczora przybyła tu fregata Rosyjska *Helena* z wyspy *Poro*: znajdował się na niej prezydent *Hrabia Capo d'Istria*; o godzinie 10tej zrana Hr. wyszedł na brzeg, wśród wystrzałów działowych fregaty Rosyjskiej i Greckich statków, w porcie stojących. Na brzegu spotkany był przez duchowieństwo i urzędników znakomitszych; lud wydawał okrzyki: „*Niech żyje Prezydent, Zbawiciel Grecji!*”

Od granic tureckich 30 (18) listopada.

(z Pieszczoty Północnej.)

We wszystkich, przychodzących tu z *Bulgarii* wiadomościach, donoszą o niezmiernie przykrych pogodzie, panującej tam od początku teraźniejszego miesiąca. Naprzemian są burze, deszcze, zawieje: rzeki i ruczaje występują z brzegów i zalewają niższe miejsca; roztop nadzwyczajny; gościńce dla pieszych nawet są niechodźiste, a tém mniej dla koni i obozów. Ruscy, do odstąpienia zpod *Sylistryi*, wielkim niewygodom ulegać musieli, gdyż nlewnie deszcze zapełniały owe miejsca zatopity. Żołnierze brodzić musieli po wodzie, a oficerowie i generałowie nie rzadko jeden do drugiego na łódkach się przeprawiali. Ku domierzeniu zawał nastąpił niespodzianie mróz nadzwyczaj tegi, i wszelkie działania uczynił nie podobnym.

— Podług listu *Kolokotroniego* do swego syna, w *Korfu*, Rząd Grecki umyślił przyłączyć 20,000 Greków do wojska francuzkiego pod dowództwem generała *Maison*.

— Na początku listopada przybyły do *Malty* dwa okręty angielskie liniowe; oczekiwano przybycia jeszcze dwóch.

— Francuzki wice-admirał *Rosamel*, przybył do *Nawarynu*.

BAWARYA.

Monachium dnia 14 grudnia.

(z Gazety Pruskiej Stanu).

J. K. W. Xiążę Następca Tronu Pruskiego, przybył wczora po południu do *Tegernsee*. Na spotkanie Xiążęcia, wyjeżdżała J. K. W. Xiężna małżonka Jego, w towarzystwie swej matki, Królowej Jmci Bawarskiej, wdowy; II. KK. WW. spotkali się w *Gmünd*, o milę od *Tegernsee*. Ju-

tro są tu spodziewani, a dnia 18 b. m. zamierzają wyjechać do *Berlina*.

AUSTRIA.

Prezburg dnia 4 grudnia.

(z Gazety Pruskiej Stanu).

Ponieważ dotąd w Królestwie Węgierskiem nie było żadnego publicznego zakładu, do któregoby przyjmowano i stosownemi środkami leczono chorych na umysł; przeto zgromadzona w *Pest* deputacja Królestwa, ma w tym celu plan podać, iżby w zdrowej i wszystkim innym warunkom zadosyć czyniącej okolicy kraju, założyć instytut, do przyjmowania i leczenia chorych tego rodzaju. Słychać, iż miejsce na to obrane będzie w obszernem a ludnem miasteczku *Ketskemet*. — Na ostatniem zgromadzeniu seymowem oświadczone życzenie Stanów, aby język węgierski większy miał udział w publicznych zakładach naukowych, już się poniekał skutecznia. W tutejszych klasztorach mniszek, kongregacyi N. Panay i Urszuliniek, ćwiczą się już młode uczennice w zasadach języka węgierskiego, którego też uczą i w szkołach publicznych, w *Peście* i *Oedenburgu*.

DANIAJA.

Kopenhaga dnia 13 grudnia.

Zeszłego czwartku odbyła się uroczystość, obchodzona przez wielkie tutejsze towarzystwo strzeleckie, z okoliczności wysokich zasług, dnia 1 z. m. NN. Królestwo Ichmość, młoda para Xiążęca, jako też wszyscy Xiążęta i Xiężniczki, z całym dworem, znajdowali się na tym obchodzie. Część miasta, przez którą II. KK. MM. do celstadu przejeżdżali, równie jak przedmieście, na to obrane, było oświecone.

— Ciąsnina morska *Oeresund* pod *Röraas*, już dnia 12 z. m. była zamarzła tak, iż przejeżdżać można było: co się nigdy, jak pamięć mieszkańców zasięgnąć może, nie przytrafiło tak wcześnie.

— Z przyczyny zbyt gwałtownych burz, które w ostatnich czasach panowały, wiele okrętów, około brzegów Duńskich, zatonoło.

AMERYKA.

Rio-Janeiro dnia 22 października.

(z Korrespondenta Warszawskiego).

Dnia 12 b. m. odchodzono tu ze wszelką uroczystością imieniny Najjaśniejszego Cesarza. Najjaśniejszy Pan mianował swych pełnomocników w Europie: Margrabiego *Barbacenę* kawalerem wielkiego krzyża *Kruzeiro*, a Margrabiego *Rezende* kawalerem wielkiego krzyża orderu *Chrystusa*, Wice-Hrabiego zaś *Itabayana* mianował Najjaśniejszy Pan grandem państwa.

Odebraliśmy tu wiadomość o przybyciu do *Gibraltaru* Królowej *Donny Maryi*. Otworzono tu składki dla nieszczęśliwych Konstytucjonistów.

WEOCHY.

Ankona dnia 24 listopada.

Utrzymują z pewnością, że przesłano Posłom Mocarstw sprzymierzonych kopią ostatniego protokółu, odbytych w Londynie konferencyi, i że tymczasowo granice państwa greckiego rozciągają się tylko będą do *Morei*, i do niektórych wysp bliższych na Archipelagu. Mówią także, że może odwołaną będzie francuzka wyprawa, skoro nastąpi oddanie twierdz wojsku Greckiemu; co nie wpłód do skutku przyjdzie, dopóki nie powróci półkownik *Fabvier*, któremu rząd Francuzki (jak słychać) poruczył urządzenie lądowego wojska Greckiego. (z *Kor. War.*)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.

Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.